

Derdejaars studenten geven vmbo'ers les in het maken van een ontwerp.

De opleiding na

50 Delta's

College bij Van Hall Larenstein.
foto Ben ter Mull

Bij de verschijning van Delta in 1989 heette de opleiding nog Rijks Hogere School voor Tuin- en Landschapsinrichting. Samen met de Middelbare Tuinbouwschool was ze gevestigd in het boomkwekersdorp Boskoop. Inmiddels is Tuin- en Landschapsinrichting één van de veertien opleidingen van Van Hall Larenstein in Velp. Margreet van Kuijk, betrokken bij onderwijsontwikkeling, vertelt hoe de opleiding met zijn tijd blijft meegaan.

College in de omgebouwde kapel.
foto Ben ter Mull

Margreet verhuisde in 1993 mee met de opleiding van Boskoop naar Velp. Het was de eerste stap naar schaalvergroting. 'Het gebouw werd groter, er kwamen meer studenten, de organisatie groeide en de opleiding veranderde.' Tegenwoordig hebben studenten alleen de eerste twee jaren nog min of meer hetzelfde programma. In het derde en vierde jaar volgt de major en tussentijds kan de student een minor doen. Waren er eerder drie afstudeer-richtingen, nu zijn het er vier. Techniek heet nu planuitwerking en realisatie, en beheer heet nu management buitenruimte. Ontwerpen is gesplitst in landschaps- en tuinarchitectuur. De oude ondertitel van de Delta – driehoek tussen ontwerp, techniek en beheer – gaat dus niet helemaal meer op. Maar als je landschaps- en tuinarchitectuur als ontwerpdisciplines bij elkaar zet, heb je toch weer een driehoek.

Didactische kant beter belicht

Margreet vertelt hoe het onderwijs is veranderd. 'Eerder waren we minder bewust bezig met het leerproces van de student en de zelfsturing in dat leerproces. Tegenwoordig krijgt die kant van het onderwijs juist veel aandacht. In dat leerproces stellen studenten ook persoonlijke leerdoelen op, leren ze te reflecteren en feedback voor henzelf te benutten. Het onderwijs is nu ook competentiegericht. 'Dat start al in de propedeuse. Was de prop vroeger vooral gericht op kennis, nu wordt gelijk begonnen met een project waarin alle facetten van het beroepsveld zichtbaar worden.' Ook groepsgericht werken staat veel meer centraal tijdens de studie. Vroeger kreeg de student in een kleine groep individuele begeleiding, nu zijn er ateliers. Die zijn vergelijkbaar met de praktijk bij een ontwerpkantoor.

De student werkt er alleen of met z'n tweeën aan een opdracht, een docent loopt rond en helpt waar dat nodig is. 'Werkte je twintig jaar terug helemaal alleen een week lang op je studentenkamertje aan je opdracht, nu zie je van elkaar waar je mee bezig bent. Zodoende leer je heel direct van elkaar en van de docent', licht Margreet deze verandering toe. Een gevolg van het groepsgericht werken is dat de beoordelingen ook zijn veranderd. Het eindproduct van de groep wordt beoordeeld door minimaal twee begeleiders. De individuele student moet mondeling zijn eigen rol en visie toelichten en krijgt daar ook een cijfer voor.

Studeren op maat

Een nieuwe trend is flexibeler vormen van onderwijs. Mensen willen leren naast hun werk of juist na hun werk. Daarom zijn er opleidingen

Margreet van Kuijk volgt de Rijks Hogere School voor Tuin- en Landschapsinrichting in Boskoop. Ze studeert in 1977 af op landschapsbouw. Hierna werkt ze 10 jaar bij adviesbureaus en gemeenten en het Rijksinstituut voor Onderzoek in de Bos- en Landschapsbouw in Wageningen, nu onderdeel van Alterra. Sinds 1987 doceert ze landschapsbouw in Boskoop en later in Velp. Ze is actief betrokken bij de onderwijsontwikkeling van de opleiding Tuin- en landschapsinrichting.

ontwikkeld om een deeltijdstudie te volgen die met een volwaardig hbo-diploma wordt afgerond.

Maar de student kan ook na een andere studie een verkorte opleiding doen: de zogenaamde Associate Degree. Dit is een opleidingstraject van twee jaar op hbo-niveau, waarin je wordt opgeleid voor een specifiek functieprofiel. 'Deze onderwijsvorm is overgewaaid uit Amerika. Eerst hebben we de behoefte aan een dergelijke opleiding gepeild in het werkveld en nu loopt er een pilot', vertelt Margreet over deze nieuwe leerweg, die overigens in heel Nederland zal worden ontwikkeld.

Steeds internationaler

De studie wordt steeds internationaler en sluit steeds beter aan op internationale normen, standaarden en benamingen. Al in 1986 werd de eerste stap gezet naar een meer internationale benadering. In dat jaar vond de eerste uitwisseling plaats tussen studenten uit Engeland en Nederland. In 1990 kregen de studenten voor het eerst bij hun afstuderen de internationaal bekendstaande titel bachelor.

De beroepscompetenties zijn in internationaal verband afgestemd, evenals de einkwalificaties. 'Dat betekent niet dat de opleiding in de verschillende landen hetzelfde is. Je blijft natuurlijk landelijke verschillen en accenten houden en dat is juist ook het aantrekkelijke. Nederland is bijvoorbeeld goed in management van de buitenruimte. In de toekomst kunnen we hiervoor bijvoorbeeld een jaarprogramma voor buitenlandse studenten opzetten. Daarbij moeten we ons natuurlijk wel afvragen wat we gaan doen, wat het kost en wat het ons oplevert.

Maar je ziet dat bureaus steeds vaker opdrachten in het buitenland aannemen en daarop wil-

len we de studenten meer op voorbereiden.' Vandaag de dag zijn er zeer actieve en wereldwijde internationale netwerken, waardoor er nu niet alleen studenten stages of projecten in het buitenland doen, maar ook docenten les geven in het buitenland. De opleiding zal ook in de toekomst nog internationaler worden. Er is al jaren een internationaal semester in het derde jaar landschaparchitectuur en vanaf dit jaar is er ook een Engelstalige afstudeerfase mogelijk. Daarnaast komt er een pilot voor een Engelstalige minor. Die gaat over projectanalyse en ontwerpkritiek.

Relatie met werkveld

De relatie met het werkveld is altijd goed geweest, al lange tijd is er een werkveldadviescommissie (WVAC). De samenstelling daarvan is sinds eind 20e eeuw wel aangepast. Er is nu een sterkere vertegenwoordiging vanuit zowel grote als kleine ontwerp bureaus en groenaanemers. De WVAC geeft frequenter advies aan de opleiding en heeft ook een aantal jaar een rol gespeeld in het monitoren van het niveau van de eindwerkstukken.

Een terugblik op de afgelopen twintig jaar leert dat de opleiding zich blijft ontwikkelen, zowel op didactisch als internationaal vlak. Er heeft een schaalvergroting plaatsgevonden die het mogelijk maakt om flexibel te blijven inspelen op de ontwikkelingen en vragen in het werkveld. De schaalvergroting zorgt er ook voor dat de student veel meer keuze heeft in de manier waarop en wanneer hij studeert.

Liesbeth van Rijnsbergen

Een student brengt als praktijkopdracht een (hang)jongere de waarde van het groen bij. Voor de opdracht hebben studenten aantal boompjes gekocht en deze onaankondigd met jongeren geplant.